

คุณลักษณะและทักษะของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน
สำหรับวิชาการจรรยาบรรณวิชาชีพภายในประเทศ

สุขุมล กล้าแสงใส

สาขาวิชาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ สำนักวิชาการจัดการ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช 80161

ksukhuma@wu.ac.th

บทคัดย่อ

การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดริเริ่ม ปฏิบัติและแก้ไขปัญหาด้วยตัวผู้เรียนเอง ผู้วิจัยได้จัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานสำหรับการเรียนรู้วิชาการจรรยาบรรณวิชาชีพภายในประเทศ ภาคการศึกษาที่ 3/2557 ซึ่งการศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในชั้นเรียนเรื่อง “การใช้การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานสำหรับการพัฒนาความสามารถนักศึกษาในการจรรยาบรรณวิชาชีพภายในประเทศ” การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ 1) คุณลักษณะและทักษะ 5 ด้าน ก่อนและหลังเรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา 2) คุณลักษณะและทักษะก่อนและหลังเรียนตามข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติของบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียน และ 3) คุณลักษณะและทักษะก่อนและหลังเรียนตามเป้าประสงค์ของวิชา ผลการศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ($P=0.000$) ทั้งตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ตามข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติของบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียน และตามเป้าประสงค์ของวิชา

คำสำคัญ: คุณลักษณะและทักษะ การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน การเรียนรู้เชิงรุก

Pre and Post Evaluation of Students' Attributes and Skills towards Project-based Learning in Domestic Tour Operation Subject

Sukhuman Klamsaengsai

School of Management, Walailak University, Thasala, Nakhon Si Thammarat 80161, Thailand

ksukhuma@wu.ac.th

Abstract

Project-based Learning is one efficient active learning method enhancing learners to be initiators, practitioners, and problem solvers. A researcher had designed a course of Domestic Tour Operation subject by applying Project-based Learning approach into the course in semester 3/2014. This is a partial study of a classroom research titled 'Applying Project-based Learning Approach for Enhancing Student Capabilities in Tour Operation'. Three objectives of this study are to compare 1) pre and post scores of 5 dimensions-attributes and skills designated by Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF, 2) pre and post scores of attributes and skills designated by ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Tourism Professionals, and 3) pre and post scores of attributes and skills as the course's aims. The results indicate that the average scores of post study show significantly higher than ones of pre study at a significant level 0.05 ($P=.000$) for all three criterion.

Keywords: Attributes and skills, Problem-based learning, Active learning

บทนำ

การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน (Project-based Learning) เป็นอีกหนึ่งวิธีการในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสามารถสร้างผลลัพธ์ด้านบวกให้กับนักศึกษาในเรียนรู้ด้วยตนเอง การบูรณาการความรู้และทักษะต่าง ๆ ในการเรียนรู้ เนื้อหาและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องจากสถานการณ์จริง รวมทั้งสามารถเสริมสร้างพฤติกรรมด้านต่าง ๆ อาทิการมีส่วนร่วม ความมีแรงจูงใจใฝ่เรียนรู้ การฝึกคิดอย่างลึกซึ้ง ทักษะการแก้ไขปัญหา ทักษะการสื่อสาร ความกล้าแสดงออก หรือ ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น (สิทธิพล อาจอินทร์ และ ชีรชัย เนตรนอมศักดิ์, 2554; Boss, 2011; Thomas, 2000; Vega, 2012)

ด้วยลักษณะงานและอาชีพด้านการจัดนำเที่ยวจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์จากการทำงานจริงในสายงานที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะสามารถประสานงานกับหน่วยงานหรือธุรกิจรายย่อย และจัดการกับสถานการณ์/ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างราบรื่น ซึ่งวิธีการหนึ่งในการสร้างเสริมประสบการณ์คือการฝึกปฏิบัติโดยตัวผู้เรียนเอง รายวิชาการจัดนำเที่ยวภายในประเทศ เป็นรายวิชาที่นักศึกษาทุกคนที่เลือกเรียนรายวิชากลุ่มวิชาชีพด้านธุรกิจจัดนำเที่ยวและการเดินทางต้องเรียน โดยเนื้อหารายวิชาประกอบด้วย ประเภทของการจัดนำเที่ยวภายในประเทศ หลักการจัดนำเที่ยว วิธีการและเทคนิคการสำรวจ เส้นทาง การอ่านและเขียนแผนที่เส้นทางการเดินทาง การพิจารณาแหล่งท่องเที่ยวในการจัดนำเที่ยวภายในประเทศ หลักการและเทคนิคการเขียนรายการนำเที่ยว การคิดต้นทุน กำไร กำหนดราคาขาย เทคนิค และวิธีการติดต่อและต่อรองราคากับบริษัทเรือ บริษัทรถเช่า ที่พัก ร้านอาหาร บริษัทนำเที่ยว และตัวแทนจำหน่ายการท่องเที่ยว การผลิตสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ ปัญหาในการดำเนินงานและการแก้ไข

ทั้งนี้การเรียนรายวิชาการจัดนำเที่ยวภายในประเทศที่ใช้การบรรยายภาคทฤษฎีและฝึกภาคปฏิบัติในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว หรือการศึกษาภาคสนาม ไม่สามารถทำให้นักศึกษาเข้าใจภาพรวมและสามารถดำเนินการจัดนำเที่ยวจริงด้วยตนเองได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถของนักศึกษาด้านการจัดนำเที่ยว ตลอดจนเสริมสร้างความรู้ แรงจูงใจและประสบการณ์จริงการจัดนำเที่ยวให้กับนักศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะและทักษะ 5 ด้าน ก่อนและหลังเรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะและทักษะก่อนและหลังเรียนตามข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติของบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียน
3. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะและทักษะก่อนและหลังเรียนตามเป้าประสงค์ของวิชา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยเก็บข้อมูลจาก 1) นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาการจัดนำเที่ยวภายในประเทศภาคการศึกษาที่ 3/2557 จำนวน 24 คน และ 2) ผู้ใช้บริการการจัดนำเที่ยวจำนวน 19 คน และเก็บข้อมูลจาก 1) การประเมินคุณลักษณะและทักษะ 2) การสอบถามผู้ใช้งาน และ 3) การประเมินผลงานจากโครงการนักศึกษา

อุปกรณ์และวิธีการ

ผู้วิจัยใช้แบบประเมิน 2 รายการคือ 1) แบบประเมินคุณลักษณะและทักษะ (ก่อน-หลัง) และ 2) แบบสอบถามผู้ใช้งาน แบบประเมินคุณลักษณะและทักษะ (ก่อน-หลัง) ประกอบด้วยคำถามย่อย 43 ข้อ 7 หมวด ดังนี้ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (มคอ. 3) 5 ข้อย่อย 2) ด้านความรู้ (มคอ. 3) 5 ข้อย่อย 3) ด้านทักษะทางปัญญา (มคอ. 3) 5 ข้อย่อย 4) ด้านทักษะความสำคัญระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (มคอ. 3) 5 ข้อย่อย 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ (มคอ. 3) 5 ข้อย่อย 6) คุณลักษณะตามข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติของบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียน 13 ข้อย่อย และ 7) คุณลักษณะตามเป้าประสงค์รายวิชา 5 ข้อย่อย

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาในรายวิชาทำแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับคุณลักษณะและทักษะก่อนเรียนและหลังเรียนที่สอดคล้องกับ 1) คุณลักษณะและทักษะ 5 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ 25 ข้อ 2) ข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติของบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียน 13 ข้อ และ 3) เป้าประสงค์รายวิชา 5 ข้อ โดยมีคะแนนเต็ม 10 โดยที่ 0 เท่ากับไม่มีเลย และ 10 เท่ากับสมบูรณ์แบบ ซึ่งสามารถแปรผลได้เป็น 4 ช่วง ดังนี้ 1) 1.00-2.50 ปรับปรุง 2) 2.51-5.00 พอใช้ 3) 5.01-7.50 ดี และ 4) 7.51-10.00 ดีมาก

1. การเปรียบเทียบคุณลักษณะและทักษะ 5 ด้านก่อนและหลังเรียนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ระดับดี (6.07) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก (7.76) ผลการประเมินคุณลักษณะและทักษะหลังการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมสูงกว่าก่อนเรียนทั้ง 5 ด้าน ($P=.000$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยด้านความรู้มีความแตกต่างสูงสุดที่ระดับความต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.767 ($P=.000$) ซึ่งแสดงอย่างชัดเจนว่าจากการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานเพื่อการเรียนรู้ด้านการจัดนำเที่ยวภายในประเทศสามารถทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเข้าใจได้ รองลงมาคือด้านทักษะทางปัญญาที่ระดับความต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.750 ($P=.000$) โดยมีความแตกต่างอย่างมากในส่วนของความรู้ด้านการเขียนรายการนำเที่ยว การคำนวณต้นทุนและการตั้งราคา รวมถึงการใช้ปัญหาวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบได้ดีขึ้น (ตารางที่ 1) อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาพบว่าคุณลักษณะด้านการสื่อสารคือการฟัง พูด อ่าน และ เขียนภาษาอังกฤษ ได้อย่างดีมีประสิทธิภาพ นั้นไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=.059$) ทั้งนี้ ด้วยรายวิชาและโครงการที่นักศึกษาออกแบบเกี่ยวข้องกับการจัดนำเที่ยวภายในประเทศโดยมีกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นคนไทยจึงไม่ได้มีกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาในส่วนดังกล่าว

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคุณลักษณะและทักษะ 5 ด้าน ก่อนและหลังเรียนของนักศึกษา

รายการประเมิน	ก่อน		หลัง		หลัง-ก่อน	t-value	P-value
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD			
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ④	7.21	1.592	8.25	1.184	1.042	5.718	.000
1. มีความซื่อสัตย์สุจริตกับการทำงาน	7.46	1.865	8.33	1.435	.875	3.599	.002
2. ประพฤติตนตามหลักศาสนาและหลักจริยธรรมเสมอ	7.29	1.853	7.88	1.597	.583	3.077	.005
3. มีความรับผิดชอบสูง รับผิดชอบและรับชอบในคำพูดและการกระทำ ไม่ผัดผ่อน	7.08	1.767	8.17	1.606	1.083	3.186	.004
4. เป็นคนตรงเวลา มีวินัย ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทุกสังคม	7.17	1.786	8.21	1.250	1.042	4.548	.000
5. มีความรักในงานบริการ รักในงานจัดนำเที่ยว	7.04	2.612	8.67	1.341	1.625	4.576	.000
2. ด้านความรู้ ①	3.88	1.818	7.64	1.032	3.767	9.083	.000
1. มีความรู้ในการเขียนรายการนำเที่ยว	3.58	2.244	8.04	1.042	4.458	8.983	.000
2. มีความรู้ในการสำรวจเส้นทางสำหรับการจัดนำเที่ยว	4.00	2.377	7.63	.924	3.625	7.990	.000
3. มีความรู้ในการคำนวณต้นทุนและตั้งราคาขายทัวร์	2.75	2.327	7.58	1.316	4.833	8.433	.000
4. สามารถผสมความรู้ในด้านต่าง ๆ สู่การปฏิบัติงานได้	4.46	2.064	8.00	1.279	3.652	8.332	.000
5. มีความรู้ในการวิจัยเพื่อหาคำตอบ/แก้ปัญหาได้	4.58	1.767	7.29	1.268	2.708	7.776	.000
3. ด้านทักษะทางปัญญา ②	5.88	1.650	7.63	0.987	1.750	7.638	.000
1. มีความสามารถคิดวิเคราะห์เรื่องราว/ปัญหาต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ	5.17	1.736	7.42	1.100	2.250	8.307	.000

(n=24)

รายการประเมิน	ก่อน		หลัง		หลัง-ก่อน	t-value	P-value
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD			
2. ท่ามกลางปัญหาและความกดดันสามารถตั้งสติได้ ทำงานได้	6.29	2.116	7.79	1.250	1.500	4.550	.000
3. ชอบค้นหาความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตัวเองก่อนถามคนอื่น ชอบพัฒนาตนเอง	5.79	2.000	7.63	1.209	1.833	6.543	.000
4. ชอบการแก้ไขปัญหา ชอบเผชิญปัญหา	5.63	1.813	7.38	1.408	1.750	6.461	.000
5. ชอบสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ จากความคิดตัวเอง	6.50	1.934	7.92	1.283	1.417	5.722	.000
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ③	7.40	1.508	8.51	0.964	1.108	4.541	.000
1. สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงานใหม่ ๆ ได้ดี	7.17	2.334	8.50	1.383	1.333	4.290	.000
2. ทำงานในขอบเขตของตน ไม่ก้าวล่วงงานผู้อื่น	7.17	1.736	8.00	1.445	.833	2.286	.032
3. ให้ความร่วมมือเต็มที่ในการทำงานเป็นทีม/งานกลุ่ม	7.88	1.941	8.92	1.139	1.042	3.135	.005
4. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต พร้อมรู้จักเพื่อนใหม่เสมอ	7.29	2.255	8.79	1.141	1.500	4.796	.000
5. เลือกที่จะหลีกเลี่ยงการปะทะ/ทะเลาะมากกว่าการพุดชุน	7.50	1.504	8.33	1.711	.833	2.256	.034
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ⑤	6.02	1.214	6.78	1.061	0.767	5.896	.000
1. ฟัง พูด อ่าน และ เขียนภาษาไทย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	7.71	1.488	8.21	1.103	.500	2.627	.015
2. ฟัง พูด อ่าน และ เขียนภาษาอังกฤษ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5.21	1.769	5.58	1.530	.375	1.989	.059
3. มีความสามารถด้านกรนำเสนองาน/เรื่องราว เจรจา ทียอดเยี่ยม	5.25	1.726	6.33	1.373	1.083	4.660	.000
4. รู้จักและสามารถใช้เทคโนโลยีที่หลากหลายในการทำงาน	6.83	1.341	7.54	1.062	.708	4.303	.000
5. สามารถใช้ความรู้ด้านคณิตศาสตร์ ในการประมวลข้อมูลได้ดี	5.08	1.863	6.25	1.452	1.167	4.486	.000
ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน	6.07	.254	7.76	.894	1.686	9.709	.000

หมายเหตุ: การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะและทักษะก่อนและหลังเรียนตามข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติของบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียนในสาขาการเดินทาง (Travel Services) ประเภทบริษัททัวร์ (Tour Operation) จำนวน 13 คุณลักษณะ พบว่าผลการประเมินตนเองก่อนเรียนอยู่ในระดับดี (6.04) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก (7.55) ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ($P=.000$) โดยข้อที่แสดงออกถึงพัฒนาการของนักศึกษาได้สูงสุด 3 อันดับคือความสามารถนำเสนอสินค้าและบริการให้กับลูกค้า/นักท่องเที่ยว (ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยหลัง-ก่อนคือ 2.458) การพัฒนาศึกษาความรู้ด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องทันสมัย (ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยหลัง-ก่อนคือ 2.250) และความสามารถทำธุรกรรมด้านการเงินได้ จัดการใบเสร็จ เอกสารการเงินได้ (ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยหลัง-ก่อนคือ 1.958) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะและทักษะก่อนและหลังเรียนตามข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัติของบุคลากรวิชาชีพท่องเที่ยวแห่งอาเซียน

(n=24)

รายการประเมิน	ก่อน		หลัง		หลัง-ก่อน	t-value	P-value
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD			
1. ทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานและลูกค้าอย่างมีประสิทธิภาพ	6.46	1.956	8.17	1.274	1.708	7.459	.000
2. ทำงานในสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายทางสังคมได้	6.75	1.984	8.13	1.361	1.375	6.646	.000
3. คำนึงถึงสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน	7.50	2.246	8.50	1.560	1.000	4.290	.000
4. ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ด้านความมั่นคงและความปลอดภัย	7.42	2.020	8.38	1.583	.958	3.704	.001
5. สื่อสารผ่านโทรศัพท์อย่างมีประสิทธิภาพ	6.50	2.207	7.54	1.503	1.042	3.650	.001
6. สามารถจัดการและแก้ไขสถานการณ์ความขัดแย้งได้	5.96	1.805	7.25	1.327	1.292	5.845	.000
7. พัฒนาและศึกษาความรู้ด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทันสมัย	5.42	1.976	7.67	1.090	2.250	9.000	.000
8. สามารถนำเสนอสินค้าและบริการให้กับลูกค้า/นักท่องเที่ยวได้	5.13	1.963	7.58	1.213	2.458	6.230	.000
9. สามารถทำงานด้านเอกสารในสำนักงานได้เป็นอย่างดี	5.38	2.300	7.21	1.318	1.833	5.592	.000
10. สามารถเข้าถึงข้อมูล สืบค้น และดึงข้อมูลจากคอมพิวเตอร์ได้เป็นอย่างดี	6.46	1.793	7.71	1.367	1.250	5.501	.000
11. สามารถพูดภาษาอังกฤษในการทำงานพื้นฐานได้	5.17	2.057	6.04	1.853	.875	3.077	.005
12. สามารถทำธุรกรรมด้านการเงินได้ จัดการใบเสร็จ เอกสารการเงินได้	4.63	2.281	6.58	1.717	1.958	7.782	.000
13. สามารถใช้อุปกรณ์สำนักงานและเทคโนโลยีพื้นฐานในธุรกิจจําหน่ายได้	5.75	2.172	7.46	1.503	1.708	6.602	.000
ค่าเฉลี่ยรวม	6.04	1.638	7.55	1.120	1.516	9.076	.000

3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะและทักษะก่อนและหลังเรียนตามเป้าประสงค์รายวิชาซึ่งเป็นคุณลักษณะบางประการที่ผู้วิจัยสนใจจำนวน 5 รายการ (**ตารางที่ 3**) พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนอยู่ในระดับดี (5.35) และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนอยู่ในระดับดีมาก (7.50) โดยทุกรายการประเมินมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P=.000$) ซึ่งงานวิจัยสะท้อนอย่างชัดเจนว่านักศึกษามีความสามารถหรือคุณลักษณะต่อไปนี้ในทิศทางที่ดีขึ้น คือการออกแบบและเขียนรายการนำเที่ยวเต็มรูปแบบได้ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ยก่อน 3.46, ค่าเฉลี่ยหลัง 7.33) การเข้าใจและมีความสามารถในการเขียนโครงการ/ข้อเสนอโครงการ (ค่าเฉลี่ยก่อน 3.79, ค่าเฉลี่ยหลัง 7.29) การมีความมั่นใจในตนเอง มีความกล้าหาญ กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง (ค่าเฉลี่ยก่อน 5.75, ค่าเฉลี่ยหลัง 7.33) การมีความอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะ มีมารยาทที่ดี (ค่าเฉลี่ยก่อน 7.25, ค่าเฉลี่ยหลัง 8.21) และการมีจิตอาสา (ค่าเฉลี่ยก่อน 6.50, ค่าเฉลี่ยหลัง 7.33)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะและทักษะก่อนและหลังเรียนตามเป้าประสงค์รายวิชา

(n=24)

รายการประเมิน	ก่อน		หลัง		หลัง-ก่อน	t-value	P-value
	ค่าเฉลี่ย	SD	ค่าเฉลี่ย	SD			
1. มีความมั่นใจในตนเอง มีความกล้าหาญ กล้าแสดงออกในทางที่ถูกต้อง	5.75	2.090	7.33	1.465	1.583	6.593	.000
2. มีความอ่อนน้อม มีสัมมาคารวะ มีมารยาทที่ดี (พูดจา+แสดงออก)	7.25	1.894	8.21	1.382	.958	4.337	.000
3. ขอบอาสา/เสนอ ให้ความช่วยเหลือกับผู้อื่นจนเป็นนิสัย	6.50	1.911	7.33	1.404	.833	4.239	.000
4. สามารถออกแบบและเขียนรายการนำเที่ยวเต็มรูปแบบได้	3.46	2.359	7.33	1.239	3.875	8.735	.000
5. เข้าใจและมีความสามารถในการเขียนโครงการ/ข้อเสนอโครงการ	3.79	1.933	7.29	1.367	3.500	8.766	.000
ค่าเฉลี่ยรวม	5.35	1.510	7.50	1.142	2.150	10.668	.000

โดยสรุปแล้ว นักศึกษามีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ที่สูงขึ้นทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความรู้ ปัญญา และทักษะพื้นฐานในการทำงานด้านการจัดนำเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้และการปฏิบัติงานด้านการจัดนำเที่ยวต่อไป

นอกจากการประเมินคุณลักษณะและทักษะก่อนและหลังของนักศึกษาแล้ว ผู้วิจัยได้ประเมินจากผู้ใช้งานหรือผู้ที่ซื้อรายการนำเที่ยวของนักศึกษาจำนวน 19 คน ผ่านแบบสอบถามโดยมีรายการประเมินการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน 5 ข้อซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ 5 ด้านตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ แต่ละข้อมีคะแนนประเมิน 8 ระดับโดยที่ 1 หมายถึง ไม่ผ่าน และ 8 หมายถึง ดีเยี่ยม โดยมีการแปรผลคะแนนเฉลี่ยเป็น 4 ระดับดังนี้ 1) 1.00-1.75 ปรับปรุง 2) 1.76-4.50 พอใช้ 3) 4.51-6.25 ดี และ 4) 6.26-8.00 ดีมาก

ผลการศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินจากผู้ใช้บริการจัดนำเที่ยวต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 7.10) ผู้ใช้บริการประเมินว่านักศึกษาสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อยู่ในระดับคะแนนที่สูงมากคือ 7.32 คะแนน เนื่องด้วยนักศึกษาได้ฝึกการทำงานเป็นทีมรวมทั้งได้เจอปัญหาและฝึกปฏิบัติแก้ไขปัญหาโดยตลอดการจัดทำโครงการ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยการประเมินจากผู้ใช้บริการจัดนำเที่ยว

(n=19)			
รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	ระดับ
1) ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ตรงเวลา	7.11	1.049	ดีมาก
2) การเรียนรู้และการมีความรู้อย่างแท้จริง	6.89	1.197	ดีมาก
3) การประยุกต์ใช้ความรู้สู่ภาคปฏิบัติได้	7.16	.958	ดีมาก
4) การทำงานร่วมกับผู้อื่น	7.32	.946	ดีมาก
5) ทักษะด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	7.05	.970	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	7.10	1.024	ดีมาก

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

นักศึกษาส่วนใหญ่ประเมินตนเองเกี่ยวกับคุณลักษณะและทักษะที่เกี่ยวข้องกับการจัดนำเที่ยวภายในประเทศว่ามีพัฒนาการที่ดีขึ้น คือมีคะแนนหลังทำโครงการสูงกว่าก่อนทำในทุกด้าน โดยประเด็นที่เห็นได้อย่างชัดเจนคือเรื่องของความรู้ที่ได้จากการออกแบบและวางแผนจัดรายการนำเที่ยวจริง รวมถึงการได้ใช้ปัญญาในการแก้ไขปัญหา สถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งก่อนและระหว่างการจัดนำเที่ยว เนื่องจากนักศึกษาเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกกระบวนการจัดนำเที่ยว ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเองได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมสำหรับรายวิชาที่เน้นการปฏิบัติจริงที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่ม มีทักษะในการจัดการงานและบุคคล มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์จริง และสามารถเรียนรู้ทฤษฎีหรือความรู้เชิงหลักการผ่านการจัดทำโครงการได้ (จิรยุทธ กนกพจนานนท์, 2552 และ สุวัฒน์ นิยมไทย, 2553) ทั้งยังสะท้อนว่าการเรียนรู้ในลักษณะดังกล่าวทำให้นักศึกษามีความเป็นผู้ใหญ่และมีความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานจริงทั้งการปฏิบัติสหกิจศึกษาและการปฏิบัติงานในสายอาชีพต่อไป การประเมินการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์สำหรับทั้งตัวผู้สอนและตัวผู้เรียนในการจัดการเรียนการสอนทุกวิชา เนื่องจากสามารถเป็นแนวทางให้กับผู้สอนและผู้เรียนได้

บรรณานุกรม

- [1] จีระยุทธ กนกพจนานนท์. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสาธิตโดยการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นฐาน เพื่อประเมินทักษะปฏิบัติ วิชางานรูปพรรณเครื่องประดับ 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. กรุงเทพมหานคร. 2552.
- [2] สิทธิพล อัจฉินทร์ และ อีรัชย์ เนตรนอมศักดิ์. การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี. *วารสารวิจัย มช.* 2554; ปีที่ 1, หน้า 1-16.
- [3] สุวัฒน์ นิยมไทย. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาชีพแบบผสมผสาน โดยใช้โครงงานเป็นฐานในสถานประกอบการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร. 2553.
- [4] S Boss. Project-based Learning: A Short History, Available at: <http://www.edutopia.org/project-based-learning-history>, accessed January 2015.
- [5] JW Thomas. *A Review of Research on Project-based Learning*. The Autodesk Foundation, San Rafael, California, 2000, p. 1-49.
- [6] V Vega. Project-based Learning Research Review, Available at: <http://www.edutopia.org/pbl-research-learning-outcomes>, accessed January 2015.